

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 2619/2023
23.06.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Татјане Матковић Стефановић, председника већа, Јасмине Стаменковић, Бранка Станића, Владиславе Милићевић и Иване Рађеновић, чланова већа, у парници тужиље АА из ..., чији је пуномоћник Гордана Савић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, коју заступа Државно правобранилаштво, Одељење у Краљеву, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиље изјављеној против пресуде Вишег суда у Чачку Гжрр 460/21 од 01.07.2022. године, у седници одржаној дана 23.06.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о посебној ревизији тужиље изјављеној против пресуде Вишег суда у Чачку Гжрр 460/21 од 01.07.2022. године.

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Вишег суда у Чачку Гжрр 460/21 од 01.07.2022. године у ставу I изреке и Основног суда у Чачку ЗПрр1 бр. 246/19 од 09.03.2021. године у ставу II изреке тако што **СЕ ОБАВЕЗУЈЕ** тужена да тужиоцу на износ од 8.950,00 динара исплати законску затезну камату почев од 06.01.2016. године до 13.05.2019. године, у року од осам дана од достављања преписа пресуде.

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Вишег суда у Чачку Гжрр 460/21 од 01.07.2022. године у ставовима II и III изреке тако што се **ОДБИЈА** као неоснована жалба тужене и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Основног суда у Чачку ЗПрр1 бр. 246/19 од 09.03.2021. године у ставовима I од доспелости сваког појединачног потраживања до 05.01.2016. године и III изреке и одбија захтев тужене за накнаду трошкова другостепеног поступка.

ОДБИЈА СЕ захтев тужиље за накнаду трошкова другостепеног и ревизијског поступка.

Образложење

Пресудом Основног суда у Чачку Прр 1246/19 од 09.03.2021. године, обавезана је тужена да тужиљи на име накнаде имовинске штете због повреде права на суђење у разумном року исплати неисплаћене разлике између исплаћене и зараде по ПКУ по решењу о извршењу Основног суда у Чачку И.бр. 1922/15 од 06.02.2016. године и то износе ближе одређене у овом ставу изреке. Ставом другим изреке, одбијен је тужбени

захтев тужиље којим је тражила да јој тужена на износ од 8.950,00 динара исплати законску затезну камату почев од 06.01.2016. године до 13.05.2019. године. Ставом трећим изреке обавезана је тужена да тужилји на име трошкова поступка исплати износ од 51.000,00 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате.

Пресудом Вишег суда у Чачку Гжрр 460/21 од 01.07.2022. године, ставом првим изреке, одбијена жалба тужиље и потврђена првостепена пресуда у ставу другом изреке. Ставом другим изреке, преиначена је првостепена пресуда у ставовима првом и трећем изреке, тако што је одбијен тужбени захтев тужиље којим је тражила да се обавезе тужена да јој на име накнаде имовинске штете због повреде права на суђење у разумном року исплати неисплаћене разлике између исплаћене и зараде по ПКУ по решењу о извршењу Основног суда у Чачку И.бр. 1922/15 од 06.02.2016. године, као и износе ближе одређене у овом ставу изреке, одлучено је да свака странка сноси своје трошкове првостепеног поступка. Ставом трећим изреке, обавезана је тужилја да туженој накнади трошкове другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужилја је на основу члана 404. ЗПП благовремено изјавила ревизију због погрешне примене материјалног права.

По оцени Врховног суда, посебна ревизија тужиље у овом спору је дозвољена ради усклађивања другостепене пресуде са одлукама Европског суда за људска права (одлука Маринковић против Србије и др), али и одлукама Уставног суда донетим у поступку по уставним жалбама поверилаца новчаних потраживања из радног односа са дужницима против којих се води извршни поступак у којем је утврђена повреда права тужиље на суђење у разумном року (одлуке Уж 8232/2015 од 24.11.2015. године; Уж 8104/2015 од 30.06.2016. године).

Из тог разлога, на основу члана 404. ЗПП, одлучено је као у првом ставу изреке.

Одлучујући о изјављеној ревизији, на основу члана 408. ЗПП, Врховни суд је нашао да је тужилјина ревизија основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилја је као извршни поверилац поднела предлог за извршење против извршних дужника АД ФРА Чачак и др. ради наплате новчаног потраживања - неисплаћене разлике зараде, досуђеног извршном пресудом Општинског суда у Чачку П1 846/03 од 17.11.2008. године. Предложено извршење одређено је решењем о извршењу И 1922/15 од 06.01.2016. године које је достављено Народној банци Србије ради пленидбе новчаних средстава са рачуна извршног дужника. Извршење тим средством није спроведено јер на рачуну извршних дужника није било довољно средстава. Одређено је друго средство извршења - попис, процена и продаја покретних ствари извршног дужника „Фабрика резних алата - ФРА“ АД из Чачка, с`обзиром да је извршни поступак прекинут у односу на друге извршне дужнике који су престали да постоје као правна лица. Решењем Основног суда у Чачку Р4.И. број 148/18 од 15.05.2018. године утврђена повреда права на суђење у разумном року у предмету И 1922/15 усвојен је и приговор тужиље и утврђено да јој је у

означеном извршном поступку повређено право на суђење у разумном року. Истим решењем наложено је судији који поступа у предмету извршења да предузме све мере како би се поступак окончао у року не дужем од четири месеца. Извршни поступак је и даље у току, а тужила своје потраживање није ни делимично наплатила. Тужена је са 57,64% акција већински власник у АД ФРА Чачак.

Полазећи од тако утврђеног чињеничног стања, другостепени суд је потврдио пресуду нижестепеног суда којом је одбијен тужбени захтев у делу за законску затезну камату, док је у преосталом делу преиначио нижестепену одлуку одбио тужбени захтев којим је тражена накнада имовинске штете због повреде права на суђење у разумном року и то неисплаћене разлике зараде између исплаћене и зараде по ПКУ по решењу о извршењу Основног суда у Чачку И 1922/15 од 06.02.2016. године. По становишту тог суда, у овом поступку није доказано да је предметна штета у узрочно последичној вези са повредом права на суђење у разумном року, јер није утврђено да је искључиви разлог немогућности наплате потраживања тужиле неадекватно поступање суда. Извршни поступак је покренут када на рачунима извршних дужника није било средстава, о извршни поверилац није благовремено тражио промену средства извршења.

По налажењу Врховног суда, основани су наводи ревидента о погрешној примени материјалног права.

Одредбом члана 31. став 1. Закона о заштити права на суђење у разумном року прописано је да странка може да поднесе тужбу против Републике Србије за накнаду имовинске штете изазване повредом права на суђење у разумном року, у року од једне године од дана када је стекла право на правично задовољење. Према ставу трећем те одредбе, одговорност Републике Србије за имовинску штету изазвану повредом права на суђење у разумном року је објективно.

Накнада материјалне штете, према правилима облигационог права, односи се на успостављање ранијег стања које је било пре него што је штета настала, као и на исплату у новцу уколико успостављање ранијег стања не надокнађује штету потпуно или ако успостављање ранијег стања није могуће (члан 185. Закона о облигационим односима).

Европски суд за људска права је у предметим у односу на Србију изразио став да за неисплаћена потраживања запослених према друштвеним предузећима и предузећима са претежним друштвеним капиталом, као субјеката под контролом државе, досуђена правноснажном судском одлуком која су у извршном поступку остала ненаплаћена дужи временски период, одговара Република Србија, из сопствених средстава. Пресудама донетим у таквим предметима Република Србија је обавезана да из сопствених средстава, у року од три месеца од њихове правноснажности, исплати подносиоцима представке износ који су им досуђени правноснажним пресудама домаћих судова.

И Уставни суд је уважавајући праксу међународних институција за заштиту људских права, одлукама којима је усвајао уставну жалбу због повреде права на имовину из члана 58. Устава Републике Србије услед неспровођења решења о извршењу - принудне наплате новчаног потраживања из радног односа од предузећа са већинским друштвеним капиталом, утврђивао право носиоца уставне жалбе на накнаду

материјалне штете у висини износа опредељених решењем о извршењу, умањене за евентуално наплаћене износе по том основу.

Следствено изложеном, по становишту ревизијског суда, тужена је и у овом случају дужна да тужиљи исплати износе досуђене извршном пресудом П1 846/03 од 17.11.2008 и одеђене решењем о извршењу И 1922/15 од 06.01.2016. године, што значи и затезну камату на износ главног дуга од датума његове доспелости, односно од дана доношења извршне исправе у односу на парничне трошкове, па до дана исплате. На тај начин тужиљи ће бити надокнађена материјална штета у складу са правилом садржаним у члану 185. Закона о облигационим односима и њено имовно стање бити доведено у положај у којем би се налазило да је извршни поступак окончан исплатом досуђеног новчаног потраживања у разумном року.

Због тога је, на основу члана 416. став 1. ЗПП, одлучено као у другом и трећем ставу изреке.

Тужиљи нису досуђени трошкови другостепеног и ревизијског поступка јер нису опредељени у складу са чланом 163 став 2 ЗПП.

Председник већа - судија
Татјана Матковић Стефановић, с.р.

**За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић**